

FN's konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination af kvinder

Distr.: Generelt
11. marts 2015

Original: Engelsk

**UOFFICIEL OVERSÆTTELSE
DEN ENGELSKE TEKST
GÆLDER**

Komiteen vedrørende afskaffelse af diskrimination af kvinder

Afsluttende bemærkninger om Danmarks ottende periodiske beretning*

1. Komiteen tog stilling til Danmarks ottende periodiske beretning (CEDAW/C/DNK/8) på sit møde nr. 1287 og 1288 den 24. februar 2015 (se CEDAW/C/SR.1287 og 1288). Komiteens supplerende spørgsmål er indeholdt i CEDAW/C/DNK/Q/8 og Danmarks besvarelser er indeholdt i CEDAW/C/DNK/Q/8/Add.1.

A. Indledning

2. Komiteen påskønner, at deltagerstaten har indsendt sin ottende periodiske beretning. Komiteen påskønner endvidere deltagerstatens skriftlige besvarelse af de supplerende spørgsmål, som er rejst af arbejdsgruppen forud for samlingen, og bifalder delegationens mundtlige præsentation og de yderligere afklaringer som svar på de mundtlige spørgsmål, som Komiteen har stillet i forbindelse med dialogen.

3. Komiteen roser deltagerstaten for sin delegation, som blev ledet af Danmarks FN-ambassadør og faste repræsentant ved FN og andre internationale organisationer i Geneve, Carsten Staur, og som inkluderede repræsentanter fra Beskæftigelsesministeriet, Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Udenrigsministeriet, Departementet for Færøernes lagmand, det færøske Erhvervsministerium, det Grønlandske Departement for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender samt Danmarks permanente mission ved FN og andre internationale organisationer i Geneve.

4. Komiteen glæder sig over deltagerstatens anerkendelse af den betydelige rolle som deltagerstatens nationale menneskerettighedsinstitut og frivillige organisationer, især organisationer for kvinders rettigheder, har spillet ved beretningens udarbejdelse.

* Vedtaget på Komiteens sekstende samling (16. februar-6. marts 2015).

B. Positive aspekter

5. Komiteen glæder sig over det fremskridt, der er sket siden gennemgangen i 2009 af deltagerstatens syvende periodiske rapport ([CEDAW/C/DNK/7](#)) i form af gennemførelse af lovreformer, særligt vedtagelsen af følgende:

(a) Lov om ligestilling af kvinder og mænd i Grønland i 2013,

(b) Lov om måltal og politik for den kønsmæssige sammensætning i bestyrelser i 2012.

6. Komiteen glæder sig desuden over følgende politiske tiltag, som deltagerstaten har truffet:

(a) Vedtagelse af en tredje national handlingsplan for implementering af Sikkerhedsrådets resolution 1325 (2000) i 2014,

(b) Indførelse af ordning for ligestilling ved barsel i forhold til mødres og fædres barsel samt forældreorlov for selvstændige i 2014,

(c) Udnævnelse af Minister for Ligestilling i Grønland i 2011,

(d) Vedtagelse af Strategi og handlingsplan mod vold i Grønland (2014-2017).

7. Komiteen glæder sig over, at deltagerstaten siden gennemgangen af den forgående rapport ([CEDAW/C/DEN/7](#)) i 2009 har ratificeret følgende internationale instrumenter:

(a) Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet i 2014,

(b) Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug i 2009.

C. Primære problemområder og anbefalinger

Folketinget

8. **Komiteen påpeger lovgivningsmagts væsentlige rolle i at sikre den fulde implementering af konventionen (se Komiteens udtalelse om forholdet til parlamentsmedlemmer, som blev vedtaget ved den 45. samling i 2010). Den inviterer Folketinget samt det Grønlandske landsstyre og det Færøske lagting til, i tråd med deres mandat, at træffe de fornødne foranstaltninger til at implementere disse afsluttende bemærkninger i den indeværende periode frem til den næste indberetningsperiode under konventionen.**

Konventionens synlighed, den valgfrie protokol samt Komiteens generelle anbefalinger

9. Komiteen bemærker, at deltagerstatens beretning og åbningsredegørelse til Komiteen er tilgængelige på Udenrigsministeriets hjemmeside, samt at Komiteens afsluttende bemærkninger er rundsendt til ministerierne, myndighederne og de frivillige organisationer. Alligevel giver det Komiteen anledning til bekymring, at der er utilstrækkeligt kendskab til konventionen generelt, procedurerne under den valgfrie protokol for anmeldelse af brud på kvinders rettigheder, Komiteens

generelle anbefalinger samt Komiteens synspunkter og anbefalinger i forhold til individuelle meddelelser og forespørgsler.

10. Komiteen anbefaler, at deltagerstaten:

(a) **Formidler og udbreder kendskabet til konventionen, den tilhørende valgfrie protokol samt Komiteens generelle anbefalinger til alle dele af samfundet og muliggør adgang til oplysninger, herunder med danske oversættelser, der beskriver Komiteens synspunkter og anbefalinger i forhold til individuelle meddelelser og forespørgsler, herunder gennem kompetenceopbyggende tiltag for advokater, dommere, anklagere, politi og andre, der håndhæver lovgivningen.**

(b) **Øger kendskabet blandt kvinder til deres rettigheder under konventionen samt til de retsmidler, de har til rådighed på nationalt og lokalt plan, herunder gennem oplysningskampagner og medierne.**

Lovgivning

11. Komiteen har med beklagelse konstateret, at deltagerstaten, trods Komiteens tidligere anbefaling ([CEDAW/C/DEN/CO/7](#), pkt. 15), i oktober 2014 besluttede ikke at indarbejde konventionen i sin nationale lovgivning. I denne forbindelse bekymrer det Komiteen, at deltagerstatens Højesteret har afsagt kendelse om, at ikke-indarbejdede traktater ikke har samme status i den nationale lovgivning som indarbejdede traktater. Komiteen gentager, at trods Grønlands og Færøernes selvstyre og autonome status, ligger det primære ansvar for at sikre implementeringen af konventionen i hele statens territorie hos deltagerstaten. Komiteen er desuden bekymret over fraværet af lovgivning, der generelt forbyder alle former for diskrimination af kvinder omfattet af konventionen, samt omfattende lovgivning om forbud mod diskrimination, der dækker alle internationalt anerkendte grunde. Komiteen er bekymret over, at denne situation kan resultere i lovgivningsmæssig uklarhed og inkonsekvens i behandlingen af rettigheder for kvinder, der tilhører udsatte eller marginaliserede grupper, og som møder sammensatte former for diskrimination.

12. Komiteen gentager sin opfordring til deltagerstaten om at genoverveje sin beslutning om ikke at indarbejde konventionen i sin nationale lovgivning eller om i det mindste at vedtage omfattende lovgivning om forbud mod kønsdiskrimination inden for de områder konventionen omfatter. Komiteen anbefaler desuden, at deltagerstaten overvejer at vedtage omfattende lovgivning om forbud mod diskrimination, der dækker alle internationalt anerkendte grunde, samt etablering af institutioner, som kan udveksle og koordinere oplysninger mellem deres forskellige enheder for at tage hånd om diskrimination, således at der sikres lovgivningsmæssig klarhed og konsistens for især kvinder, der er udsat for sammensatte former for diskrimination.

Ligestillingsvurdering

13. Komiteen glæder sig over deltagerstatens indførelse af en national strategi for ligestillingsvurdering i den offentlige sektor i 2013. Det bemærkes dog med en vis bekymring, at strategien ikke omfatter uddannelse, og at dens anvendelighed til at vurdere ny lovgivning i praksis er begrænset. Komiteen er desuden bekymret over,

at de fleste kommunale myndigheder ingen strategi eller plan har for ligestillingsvurdering, trods vedtagelsen af den nationale strategi.

14. Komiteen anbefaler, at deltagerstaten etablerer tidsfaste mål vedrørende uddannelsesinitiativer og involvering af uddannelsessektoren. Komiteen anbefaler endvidere, at deltagerstaten gør en indsats for at fremme udviklingen af ligestillingsvurderingsværktøjer til brug i lovgivning og kontekstspecifikke strategiplaner for ligestillingsvurdering på kommunalt niveau, herunder i Grønland og Færøerne.

Midlertidige særlige tiltag

15. Komiteen glæder sig over de eksisterende, skønt begrænsede, midlertidige særlige tiltag og det fremskridt, der er gjort for at øge kvinders deltagelse i Folketinget, samt i ledelsen i virksomheder og uafhængige statsejede virksomheder. Komiteen er dog fortsat bekymret over den manglende repræsentation af kvinder på de højere læreanstalter og i den private sektor, især på beslutningstagerniveau og især inden for tekniske områder som følge af den fortsatte tilstedeværelse af stereotyper om mænds og kvinders rolle i familien og samfundet. Komiteen er endvidere bekymret over den begrænsede brug af midlertidige særlige tiltag i Grønland og Færøerne, samt i forhold til indvandrerkvinder.

16. I overensstemmelse med konventionens artikel 4, stk. 1 og Komiteens generelle anbefaling nr. 25 om emnet, anbefaler Komiteen, at deltagerstaten evaluerer effekten af eksisterende, midlertidige særlige tiltag, især i Grønland og Færøerne, samt i forhold til indvandrerkvinder, herunder ved indsamling og analyse af kønsopdelte data, og at deltagerstaten iværksætter nye foranstaltninger for at fremskynde opnåelsen af en betydelig grad af ligestilling inden for alle områder omfattet af konventionen, hvor kvinder fortsat er udsatte eller underrepræsenterede, og desuden bekæmper stereotyper om traditionelle mande- og kvinderoller i familien og i samfundet.

Vold mod kvinder

17. Komiteen glæder sig over de fortsatte fremskridt, som deltagerstaten har opnået i bekæmpelsen af vold mod kvinder, herunder etablering af systematisk uddannelse af sundhedspersonale, politi, lærere, undervisere og andre fagfolk, som arbejder med ofre for denne vold. Komiteen er dog fortsat bekymret i forhold til:

(a) Manglen på kønsopdelte data om alle former for vold mod kvinder, herunder vold i hjemmet og drab begået af partnere,

(b) Utilstrækkeligheden af beskyttelse af og muligheder for tilhold for ofre for vold mod kvinder i Grønland og Færøerne,

(c) Den manglende tilstedeværelse af eksplicite lovbestemmelser, der sikrer, at kvinder er beskyttet mod psykisk vold.

18. Komiteen anbefaler, at deltagerstaten:

(a) **Vedtager lovgivning om indsamling af data opdelt på alder, etnicitet, nationalitet og forhold mellem offer og voldsudøver ved alle former for vold mod kvinder og etablerer en mekanisme, der giver et klart mandat og tilstrækkeligt med menneskelige, tekniske og økonomiske ressourcer til at analysere disse data,**

(b) Yderligere styrker kvaliteten og tilgængeligheden af beskyttende tiltag, herunder tilhold for kvinder, som er ofre for vold i Grønland og Færøerne,

(c) Vedtager et lovgrundlag, der eksplicit beskytter kvinder mod psykisk vold i lighed med Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet, som Danmark har tiltrådt.

Menneskehandel og udnyttelse til prostitution

19. Komiteen glæder sig over deltagerstatens vedtagelse af den fjerde nationale handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel (2015-2018), udvidelsen af refleksionsperioden til 120 dage, som gør det muligt for ofre at blive i deltagerstaten og modtage medicinsk og psykologisk støtte, samt vedtagelsen af en specifik lovbestemmelse, der giver midlertidigt ophold til ofre, der deltager i efterforskningen og/eller retsforfølgelsen af menneskehandlere. Komiteen er dog fortsat bekymret over den fortsatte praksis, hvor politimyndigheden tilbageholder mulige ofre for menneskehandel, især dem, der ikke har almindelig immigrationsstatus, i op til 72 timer, mens deres identitet fastslås.

20. **Komiteen anbefaler, at deltagerstaten træffer forholdsregler til at sikre ikke-frihedsberøvende ophold med fuld adgang til relevant medicinsk og psykologisk støtte for potentielle ofre for menneskehandel, mens deres identitet fastslås. Komiteen opfordrer desuden deltagerstaten til fortsat at styrke sin indsats for at bekæmpe menneskehandel gennem det internationale, regionale og bilaterale samarbejde med oprindelses-, transit- og bestemmelseslande gennem udveksling af oplysninger og ved at harmonisere procedurer for retsforfølgelse af menneskehandlere.**

21. Komiteen glæder sig over deltagerstatens tilbud, som støtter kvinder, der ønsker at komme ud af prostitution, men er bekymret for, at de i ikke tilstrækkelig grad dækker behovene for kvinder, som ikke er statsborgere i deltagerstaten. Komiteen er desuden bekymret over de manglende tiltag for at modvirke efterspørgslen efter prostitution. Skønt det noteres, at køb af sexydelser fra et offer for menneskehandel er ulovligt i deltagerstaten, bekymrer det Komiteen, at sådanne lovovertrædelser endnu ikke er blevet retsfulgt. Det bekymrer desuden Komiteen, at de fleste af de kvinder, som er involveret i gadeprostitution i deltagerstaten, ikke er statsborgere i deltagerstaten, hvilket kan indikere, at de aktuelle tiltag for at bekæmpe udnyttelse til prostitution ikke i tilstrækkeligt omfang adresserer kvindernes specifikke behov og udsatte situation.

22. **Komiteen anbefaler, at deltagerstaten overvejer tiltag for at modvirke efterspørgslen efter prostitution. Komiteen anbefaler desuden, at deltagerstaten styrker sine tiltag for at retsforfølge og straffe menneskehandlere. Komiteen anbefaler endvidere, at deltagerstaten styrker den hjælp, der ydes til ofre for menneskehandel, som har været tvunget til prostitution, og sikrer, at personer som har købt sexydelser fra ofre for menneskehandel retsforfølges. Komiteen opfordrer ligeledes deltagerstaten til yderligere at styrke sine tiltag for at støtte kvinder, især ikke-statsborgere, som ønsker at komme ud af prostitution. Komiteen anbefaler, at deltagerstaten analyserer de faktorer, der fører til, at kvinder uden statsborgerskab ender i prostitution med henblik på at anvende analysen på at styrke tiltag for at imødegå særligt udsatte i forhold til menneskehandel og udnyttelse til prostitution.**

Deltagelse i det politiske og offentlige liv

23. Komiteen anerkender vedtagelsen af lovforslaget om at fremme ligestilling i bestyrelserne i private og offentlige virksomheder i 2012. Komiteen glæder sig over de resultater, der er opnået for at øge andelen af kvinder i Folketinget, men er fortsat bekymret over den lave repræsentation af kvinder i det Grønlandske landsstyre og det Færøske lagting. Komiteen er desuden bekymret over underrepræsentationen af kvinder i kommunalbestyrelser og udøvende organer.

24. Komiteen opfordrer deltagerstaten til at iværksætte tiltag, herunder midlertidige særlige tiltag, som f.eks. lovmæssige kvoter eller incitamentter til at de politiske partier optager et lige antal kvinder og mænd på deres valglistes, især på kommunalt niveau samt i Grønland og Færøerne, for at fremme den ligelige repræsentation af kvinder i det politiske og offentlige liv. I den forbindelse bør deltagerstaten være særlig opmærksom på repræsentationen af kvinder i lovgivende og udøvende organer på kommunalt plan samt i Grønland og Færøerne, herunder i beslutningstagende stillinger. Komiteen tilskynder desuden deltagerstaten til nøje at overvåge implementeringen af lovforslaget om at fremme ligestilling i bestyrelser i private og offentlige virksomheder, som blev vedtaget i 2012.

Nationalitet

25. Komiteen bemærker deltagerstatens politik, der generelt sikrer ligestilling ved overførsel af nationalitet, men er fortsat bekymret over, at den gældende lovgivning om statsborgerskab stadig har en negativ betydning for statsløse kvinder og piger, eftersom lovgivningen ikke giver automatisk statsborgerskab til børn, der er født inden for deltagerstatens territorium af statsløse forældre.

26. Komiteen opfordrer deltagerstaten til at sikre, at lovgivningen om statsborgerskab til fulde overholder konventionen fra 1961 om begrænsning af statsløshed, særligt ved at sikre automatisk statsborgerskab til alle børn, der fødes i Danmark, og som ellers ville være statsløse. I den forbindelse bør deltagerstaten sikre, at de procedurer, der anvendes for at behandle statsløshed, er betimelige og tager ligestillingshensyn i overensstemmelse med Komiteens generelle anbefaling nr. 32 om de kønsrelaterede dimensioner i forhold til kvinders flygtningestatus, asyl, nationalitet og statsløshed.

Uddannelse

27. Komiteen roser deltagerstaten for det høje uddannelsesniveau blandt kvinder i Danmark, men er fortsat bekymret over:

(a) Den fortsatte forekomst af stereotype uddannelsesvalg blandt kvinder og piger samt mænd og drenge, som medfører en underrepræsentation af kvinder og piger inden for studieområder, der traditionelt er domineret af mænd, som f.eks. videnskab, teknologi, mekanik og matematik,

(b) Det lave antal kvinder, der forfølger en akademisk karriere, især på professorniveau,

(c) Manglen på helhedsorienterede kandidat- og ph.d.-uddannelser inden for kønsforskning.

28. Komiteen anbefaler, at deltagerstaten:

(a) **Intensiverer sine tiltag for at sikre et mangeartet udvalg af akademiske og erhvervsrettede muligheder for kvinder og mænd og piger og drenge samt træffer yderligere tiltag for at tilskynde kvinder og mænd til at vælge utraditionelle uddannelsesområder og karriereveje, som f.eks. videnskab og teknologi for kvinder og omsorgsjob for mænd,**

(b) **Yderligere tilskynder til og muliggør, at kvinder vælger en akademisk levevej, herunder gennem særlige midlertidige tiltag, især på professorniveau,**

(c) **Overvejer at fremme udviklingen af helhedsorienterede kandidat- og ph.d.-uddannelser inden for kønsforskning.**

Beskæftigelse

29. Komiteen glæder sig over etableringen i 2011 af en instans til behandling af ligelønsspørgsmål, men er fortsat bekymret over:

(a) Den fortsatte lønforskel mellem kønnene og manglen på lovgivningsmæssige krav om gennemsigtighed, herunder i forhold til sammenligningstal i individuelle sager, som arbejdsgiveren skal sikre i forhold til lønoplysninger, manglen på lovgivningsmæssig klarhed om definitionen på arbejde af lige værdi samt manglen på informationer om sager, hvor det er lykkedes at søge oprejsning og kompensation for kønsbaserede lønforskelle,

(b) Koncentrationen af kvinder i deltidsjob, som negativt påvirker deres karrieremuligheder og pensionsfordele,

(c) Fraværet af klart definerede sanktioner for virksomheder, som undlader at overholde målene for ligelig kønsrepræsentation,

(d) Forekomsten af reel de facto-diskrimination på arbejdspladsen i forbindelse med graviditet og fødsel,

(e) Manglen af lovgivningsmæssige forpligtelser for offentlige myndigheder til fremme af ligestilling i forbindelse med udbud af offentlige kontrakter.

30. Komiteen anbefaler, at deltagerstaten:

(a) **Fortsætter med at reducere lønforskellen mellem kønnene med henblik på at eliminere den, herunder ved at forbedre systemet for dataindsamling, således at der kan tilvejebringes regelmæssige og uafhængigt kontrollerbare data om køn og løn, der kan sammenlignes på tværs, og at deltager staten analyserer de indsamlede data som et grundlag for at vurdere de opnåede fremskridt i forhold til ligeløn og for at udarbejde politikker og programmer, der kan eliminere kønsbaserede lønforskelle samt tilvejebringer klar vejledning om ligeløn for arbejde af lige værdi og sikrer effektive mekanismer for at søge oprejsning og kompensation for brud på princippet om ligeløn for arbejde af lige værdi,**

(b) **Iværksætter proaktive tiltag for at eliminere den beskæftigelsesmæssige kønsopdeling, herunder ved at sikre muligheder for at skifte fra deltidsbeskæftigelse til fuldtidsbeskæftigelse og skabe flere muligheder for, at kvinder kan få adgang til fuldtidsbeskæftigelse,**

(c) **Indfører tilstrækkelige og klart definerede sanktioner for virksomheder, der undlader at leve op til målene for ligelig kønsrepræsentation, og sørger for specifikke mekanismer, som sikrer umiddelbar håndhævelse af sådanne sanktioner,**

(d) **Overvejer at styrke retssikkerheden for kvinder i sager om diskrimination på arbejdspladsen i forbindelse med graviditet og fødsel,**

(e) **Træffer foranstaltninger for at øge kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet som led i udbud af offentlige kontrakter, herunder ved at fastlægge krav til de offentlige myndigheder om at fremme ligestilling ved tildelingen af offentlige indkøbsaftaler.**

Sundhed

31. Den høje forekomst af aborter i Grønland blandt især mindreårige kvinder bekymrer Komiteen. Komiteen bemærker, at abortlovgivningen i Færøerne ikke giver samme adgang til abort for kvinder, som findes for kvinder i Grønland og Danmark. Komiteen er bekymret for, om Færøernes geografiske isolation kan føre til situationer, hvor kvinder og piger, der ønsker at afbryde deres graviditet, kan blive udsat for unødige risici eller er dårligere stillet i forhold til kvinder og piger i Danmark og Grønland.

32. Komiteen anbefaler, at deltagerstaten træffer foranstaltninger for at reducere den høje forekomst af abort i Grønland, herunder gennem undervisning om seksuel og reproduktiv sundhed, navnlig i skolerne. Komiteen tilskynder desuden deltagerstaten til at vurdere sin stilling til abort i Færøerne med henblik på at sikre, at kvinder og piger i Færøerne har samme adgang til sikker og lovlig abort som kvinder og piger i Danmark.

Udsatte grupper af kvinder

33. Komiteen er fortsat bekymret over diskriminationen mod indvandrerkvinder, herunder de sammensatte former for diskrimination på baggrund af køn og andre årsager som etnisk og religiøst tilhørsforhold. Komiteen gentager desuden sin tidligere udtrykte bekymring om, at de fleste kvinder med HIV/AIDS i deltagerstaten er født i udlandet og tilhører etniske minoriteter.

34. Komiteen anbefaler, at deltagerstaten træffer foranstaltninger til at eliminere diskrimination, herunder sammensatte former for diskrimination, mod indvandrerkvinder såvel i samfundet som helhed som inden for kvindernes egne samfund, og promoverer forbilleder blandt kvinder, der tilhører etniske og religiøse mindretal. Komiteen anbefaler desuden, at der iværksættes yderligere målrettede tiltag for at sikre, at indvandrerkvinder og -piger har adgang til tilbud og undervisning om seksuel og reproduktiv sundhed, især kvinder født i udlandet, som tilhører etniske minoriteter, for dermed at forebygge og takle HIV og andre seksuelt overførte sygdomme.

35. Komiteen bemærker manglen på støttetilbud for lesbiske, biseksuelle og transseksuelle kvinder, der bl.a. skal sikre, at de ikke diskrimineres.

36. Komiteen anbefaler, at deltagerstaten overvejer at vurdere de vanskeligheder, som lesbiske, biseksuelle og transseksuelle kvinder står overfor, således at de sikres deres fulde rettigheder.

37. Komiteen bemærker med bekymring, at ældre kvinder i deltagerlandet er udsat for sammensatte former for diskrimination.

38. I tråd med Komiteens generelle anbefaling nr. 27 om ældre kvinder og beskyttelse af deres menneskerettigheder, anbefaler komiteen, at deltagerstaten øger kendskabet til sammensatte former for diskrimination, som ældre kvinder møder og er særlig opmærksom på deres usikre situation; at deltagerstaten udvikler tiltag, der i tilstrækkeligt omfang imødekommer deres sundhedsmæssige, økonomiske og følelsesmæssige behov med henblik på at forhindre fattigdom og isolation; samt sikrer at der findes plejecentre, som kan opfylde de ældre kvinders behov, især enlige ældre kvinder og kvinder uden en familie, der kan drage omsorg for dem.

Lighed for loven

39. Komiteen er bekymret for, om den øgede brug af et kønsneutralt sprog og kønsneutrale politikker i deltagerstaten utilsigtet kan medføre en stigning i den reelle ulighed mellem kvinder og mænd. Det bekymrer særligt Komiteen, at den kønsneutrale håndhævelse af straffeloven kan føre til en mangel på kønsopdelte data om vold i hjemmet, hvilket kan sløre det faktum, at kvinder i overvældende grad er ofre for sådan vold, og føre til et fald i støtten til ordninger og tilbud, der er målrettet kvinder.

40. Komiteen tilskynder deltagerstaten til grundigt at vurdere den kønsneutrale tilgang i lovgivningen og udformningen af politikker, særligt i forhold til de potentielle negative virkninger en kønsneutral politik kan have for den offentlige støtte til ordninger, der er målrettet kvinder.

Familierelationer og økonomiske konsekvenser af skilsmisse

41. Det bekymrer Komiteen, at skønt deltagerstatens lov om ægteskabets retsvirkninger etablerer fælleseje, tager den ikke i tilstrækkelig grad højde for de kønsbaserede økonomiske forskelle mellem ægtefællerne som følge af traditionelle arbejds- og familiemønstre, hvilket ofte medfører, at mænd drager fordel af en stigning i deres menneskelige kapital og større indtjeningspotentiale, mens kvinder ofte oplever det modsatte. Hverken nuværende lovgivning eller retspraksis tager stilling til, hvordan personlig goodwill, fremtidig indtjeningssevne eller øget menneskelig kapital skal fordeles for at afhjælpe eventuelle kønsbaserede økonomiske forskelle mellem ægtefæller. Komiteen er desuden bekymret over, at de økonomiske rettigheder for kvinder, som lever i papirløse forhold, kun nyder delvis beskyttelse som følge af inkonsekvent retspraksis.

42. Komiteen opfordrer deltagerstaten til at undersøge de økonomiske konsekvenser af skilsmisse for begge ægtefæller, hvor der tages højde for ægteskabets varighed og antallet af børn og vedtage de lovgivningsmæssige tiltag, som måtte være nødvendige for at afhjælpe de økonomiske forskelle mellem mænd og kvinder ved ægteskabets opløsning, herunder særligt at anerkende alle karriererelaterede aktiver (dvs. indtjeningspotentiale, personlig goodwill og øget menneskelig kapital) som en del af den ægteskabelige formue, som skal fordeles mellem ægtefællerne ved skilsmisse, eller som der skal tages højde for ved tildeling af underholdsbidrag. Komiteen opfordrer desuden deltagerstaten til at vedtage de lovgivningsmæssige tiltag, der er nødvendige for at sikre kvinder, som lever i papirløse forhold, økonomisk beskyttelse ved at

anerkende deres ret til den ejendom, der er akkumuleret under forholdet, i lighed med Komiteens generelle anbefaling nr. 29 vedrørende konventionens artikel 16 (økonomiske konsekvenser af ægteskab, familierelationer og deres opløsning).

Familiesammenføring

43. Komiteen bemærker, at deltagerstaten for nylig har evalueret sin politik om at udenlandske ægtefæller generelt skal være fyldt mindst 24 år for at opnå familiesammenføring, som er vedtaget for at bekæmpe tvangsægteskaber. Komiteen bemærker desuden deltagerstatens påstand under dialogen om, at kravet retligt set er kønsneutralt. Komiteen er dog stadig bekymret over, at kravet stadig reelt unødigt kan begrænse kvinders ret til et familieliv i deltagerstaten.

44. Komiteen anbefaler, at deltagerstaten etablerer overvågnings- og opfølgingsprocedurer med henblik på at evaluere, om kravet om minimumsalder for familiesammenføring for udenlandske ægtefæller kan medføre reel kønsdiskrimination. Komiteen opfordrer desuden deltagerstaten til at fortsætte med at undersøge alternativer til kravet om minimumsalder som et middel til at bekæmpe tvangsægteskab.

Dataindsamling og -analyse

45. Komiteen er bekymret over de manglende kønsopdelte statistiske data og systemer til indsamling og tværgående sammenligning af eksisterende data. Komiteen bemærker, at data opdelt på køn, alder, nationalitet, geografisk placering og socialøkonomisk baggrund er nødvendige for præcist at kunne vurdere situationen for kvinder, for at kunne fastslå, om de lider under diskrimination, for at sikre informeret og målrettet udarbejdelse af politikker og for systematisk at kunne overvåge og evaluere de fremskridt, der er opnået i forhold til at realisere omfattende lighed for kvinder inden for alle de områder, som konventionen omhandler.

46. Komiteen opfordrer deltagerstaten til at udvikle et kønsindikatorsystem, der kan forbedre indsamlingen af data, som kan sammenlignes på tværs af og opdeles på køn og andre relevante faktorer, der måtte være nødvendige for at vurdere effekten og effektiviteten af politikker og programmer, der sigter på at mainstreame ligebehandling mellem kønnene og fremme kvinders menneskerettigheder. I denne henseende gør Komiteen deltagerstaten opmærksom på Komiteens generelle anbefaling nr. 9 om statistiske data om kvinders situation.

Ændring af konventionens artikel 20, stk. 1

47. Komiteen tilskynder deltagerstaten til snarest muligt at tiltræde ændringen af konventionens artikel 20, stk. 1, vedrørende Komiteens mødetidspunkt.

Beijing-deklarationen og -handlingsplanen

48. Komiteen opfordrer deltagerstaten til at anvende Beijing-deklarationen og -handlingsplanen i sine bestræbelser på at implementere konventionens bestemmelser.

2015-Målene og udviklingsrammerne efter 2015

49. Komiteen opfordrer til i overensstemmelse med konventionens bestemmelser at indarbejde et kønsperspektiv i alle tiltag rettet mod at nå 2015-Målene og udviklingsrammerne efter 2015.

Formidling

50. Komiteen minder om deltagerstatens forpligtelse til systematisk og løbende at implementere konventionens bestemmelser. Komiteen opfordrer deltagerstaten til at rette særlig opmærksomhed mod implementeringen af disse afsluttende bemærkninger og anbefalinger i perioden fra nu og til indsendelsen af den næste periodiske beretning. Komiteen anmoder derfor om, at disse afsluttende bemærkninger formidles rettidigt, på deltagerstatens officielle sprog, til de relevante statslige institutioner på alle niveauer (nationalt, regionalt og lokalt), særligt til regeringen, Folketinget og domstolene i Danmark, Grønland og Færøerne for at muliggøre deres fulde implementering. Komiteen opfordrer deltagerstaten til at samarbejde med alle relevante interessenter, herunder arbejdsgiverorganisationer, fagforeninger, menneskerettigheds- og kvindeorganisationer, universiteter, forskningsinstitutioner samt medierne. Komiteen anbefaler endvidere, at disse afsluttende bemærkninger formidles i en passende form på lokalt niveau for dermed at fremme deres implementering. Komiteen anmoder desuden deltagerstaten om i tillæg til Komiteens generelle anbefalinger fortsat at formidle konventionen, den tilknyttede valgfrie protokol og den relevante retspraksis til alle interessenter.

Ratifikation af andre traktater

51. Komiteen bemærker, at deltagerstatens overholdelse af de ni væsentlige internationale menneskerettighedsinstrumenter¹ vil fremme kvinders menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder i alle livets forhold. Komiteen opfordrer derfor deltagerstaten til at overveje at ratificere den internationale konvention om beskyttelse af vandrende arbejdstageres og deres familiemedlemmers rettigheder, som deltagerstaten endnu ikke har tiltrådt. Komiteen opfordrer endvidere deltagerstaten til at overveje at ratificere Den Internationale Arbejdsorganisations 2011-konvention om ordentlige arbejdsforhold for husarbejdere (nr. 189).

Opfølgning på de afsluttende bemærkninger

52. Komiteen anmoder deltagerstaten om, inden for to år, at indsende skriftlig dokumentation for de tiltag, der er truffet for at implementere de i punkt 18 indeholdte anbefalinger.

¹ Den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, den internationale konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination, konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder, konventionen mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, børnekonventionen, den internationale konvention om beskyttelse af vandrende arbejdstageres og deres familiemedlemmers rettigheder, den internationale konvention om beskyttelse af alle personer mod tvungen forsvinden samt konventionen om rettigheder for personer med handicap.

Udarbejdelse af den næste beretning

53. Komiteen inviterer deltagerstaten til at indsende sin niende periodiske beretning i marts 2019.

54. Komiteen anmoder den deltagende stat om at følge de harmoniserede retningslinjer for indberetning i medfør af de internationale menneskerettighedstraktater, herunder retningslinjer for et fælleskernedokument og traktatspecifikke dokumenter ([HRI/GEN/2/Rev.6](#), kap. I).
